

หมอดินอาสาดีเด่นหัวใจเกษตรอินทรีย์

เรียบเรียงโดย บุญญา จินดาวงศ์
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

นางเกสร ทองคำ อายุ 45 ปี หมอดินอาสาประจำอำเภอบ้านนา ตำบลเกาะเต่า อำเภอบ้านนา จังหวัดพิจิตร จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คน ทำการเกษตรทั้งหมด บุตรสาว 2 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยจะแบ่งหน้าที่กันทำภายในแปลง สามีก็จะมีหน้าที่หลักๆ คือ ออกแบบผังแปลง ไถเตรียมดิน ดินชั้นก็จะมีการปลูก ดูแลรักษา และเป็นวิทยากรประจำแปลง ส่วนบุตรสาวอีก 2 คน ซึ่งเป็นเด็กรุ่นใหม่ ก็จะช่วยในด้านการตลาด การสร้างเพจ การขายผลผลิตออนไลน์ผ่าน Facebook การสร้างมูลค่าให้กับสินค้า รวมทั้งการเพาะซากกล้าไม้ต่างๆ ซึ่งปัจจุบันมีการจัดจำหน่ายสินค้า ภายใต้ชื่อ “สวนเกษตรทองคำ” โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 17 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

1. พื้นที่ปลูกพืชผักผสมผสาน ทำเกษตรอินทรีย์ จำนวน 6.50 ไร่
2. แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ ล้อมวัว และสระน้ำ จำนวน 9 ไร่
3. ที่อยู่อาศัยและคอกสัตว์ (คอกหมู คอกวัว คอกกระต่าย และคอกเฒ่าแคระ) จำนวน 1.50 ไร่

สำหรับพื้นที่ทำการเกษตรจะอยู่กลุ่มชุดดิน 34 ชุดดินท่าแซะ (Te) โดยดินบนมีเนื้อดินเป็นร่วนปนทราย ดินล่างมีเนื้อดินเป็นร่วนเหนียวปนทราย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ก่อนดำเนินการพบว่าดินมีค่า pH 4.7 กรดจัด มีปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินต่ำ (1.47 %) เจ้าหน้าที่จากที่สถานีพัฒนาที่ดินพิจิตรได้เข้ามาแนะนำการปรับปรุงบำรุงดินพร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิตและผลิตภัณฑ์ต่างๆของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก พด.1 การใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.2 การใช้สารไล่แมลงศัตรูพืช พด.7 และสนับสนุนโดโลไมท์ในการปรับสภาพดิน ซึ่งศูนย์เรียนรู้หมอดินอาสา จะมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาที่ดิน เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก พด.1 ในแปลง การใช้น้ำหมัก พด.2 และสารไล่แมลง พด.7 ส่วนเรื่องการปรับปรุงดินมีการใช้ปุ๋ยพืชสด และปรับสภาพดินด้วยโดโลไมท์

นอกจากนั้นหมอดินเกษตรยังได้เข้าร่วมโครงการชุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เป็นเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบ จังหวัดพัทลุง ซึ่งจุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ คือ การทำเกษตรแบบอินทรีย์ มีการรวมกลุ่มทำเกษตรแบบ PGS

จุดเริ่มต้นการทำเกษตรอินทรีย์ นางเกษร ทองคำ ทำการเกษตรมา 16 ปี โดยพื้นที่เดิมปลูกยางพารา แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจจึงทำให้ต้องโค่นยางพาราที่อยู่บริเวณรอบๆ บ้าน และเปลี่ยนมาปลูกพืชอาหารสัตว์ควบคู่กับการปลูกทุเรียน ซึ่งต้องใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการและสามารถคำนวณระยะเวลาในการผลิตได้ แต่เมื่อใช้สารเคมีอย่างต่อเนื่อง ดินก็เสื่อมสภาพลง ทุเรียนที่ปลูกก็ไม่ได้ผลผลิตตามที่ตั้งใจไว้

ปี พ.ศ. 2558 ได้มีโอกาสเข้ารับฟังการบรรยายการทำเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานต่างๆ เช่น สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง สำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม ที่เข้ามาให้ความรู้ จึงเริ่มตระหนักถึงความสำคัญถึงปัญหาสุขภาพของตนเองและในครอบครัว จึงเริ่มเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่เดิมใช้สารเคมีจำนวนมากมาเป็นอินทรีย์ โดยเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จำนวน 4 ไร่ โดยปลูกข้าวโพดหวาน มันเทศ และถั่วลิสง เพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย ประกอบกับได้รับการอบรมให้ความรู้จากสำนักงานตรวจบัญชีพัทลุงในการทำบัญชี เมื่อนำไปปฏิบัติทำให้เห็นถึงต้นทุนการผลิตที่ลดลง ผลผลิตที่ได้ก็เป็นที่น่าพอใจ จึงได้ถ่ายทอดการทำบัญชีให้กับผู้สนใจในชุมชนอีกด้วย

ปี พ.ศ.2560 ได้เข้าร่วมกลุ่มการผลิตพืชอินทรีย์ในพื้นที่บูรณาการ ม.13 บริเวณทุ่งน่านอก ต.เกาะเจ้า อ.ป่าพะยอม ซึ่งเป็นพื้นที่นำร่องของจังหวัด มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ จึงสมัครขอรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ ในปี 2560 และได้รับใบรับรองการผลิตพืชอินทรีย์ในปี 2561

ปี พ.ศ. 2561- ปัจจุบัน ก็ได้ทำเกษตรอินทรีย์อย่างเต็มรูปแบบ โดยผลผลิตได้ก็จะนำไปบริโภคในครัวเรือนและนำจำหน่าย โดยการทำเกษตรอินทรีย์จะได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ทำให้แต่ละปีจะมีคณะศึกษาดูงานมาเยี่ยมชมเยี่ยมนชมจำนวนมาก ซึ่งเคล็ดลับสำคัญการทำเกษตรอินทรีย์ คือ การดูแลเอาใจใส่พืชผัก และจริงจังต่อผู้บริโภค

